

IN DIT NUMMER

SAAIE SLIKKEN EN PLATEN BRON VAN UITBUNDIG LEVEN

De zand- en slikvlaktes
in de Schelde blijken
van levensbelang voor
tal van dieren

pag. 4

LEZERS ZEER TEVREDEN OVER SCHELDE NIEUWSBRIEF

De resultaten van de
lezersenquête

pag. 6

RUBRIEKEN:

GESPOT!

Dodentocht Bornem

pag. 3

SCHELDE NIEUWS

pag. 5

SCHELDEMONITOR

Het economisch belang
van de Scheldehavens

pag. 7

WONEN EN WERKEN

Natuurbeheerder aan
de Schelde

pag. 8

Antwerpse haven heeft haast met nieuw getijdendok

De haven van Antwerpen moet verder uitbreiden om zijn rol als economische motor van Vlaanderen en België te kunnen blijven vervullen. Dat zegt Greet Bernaers, directeur Infrastructuur van het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen. "We moeten de economische ontwikkelingen in West-Europa en op wereldvlak op de voet volgen. Stilstaan is achteruit gaan."

Voor de Antwerpse haven is een strategisch plan tot het jaar 2030 in voorbereiding. Verschillende groeiscenario's zijn met elkaar vergeleken. Daarbij is niet alleen gekeken naar de economische effecten voor de haven, ook andere belangen zoals natuur, milieu, landbouw en mobiliteit zijn meegenomen. De Vlaamse overheid is initiatiefnemer van dit Strategisch Plan voor de Haven van Antwerpen (SPHA). Volgens Ilse Hoet, hoofd van

de afdeling Haven- en Waterbeleid van het departement Mobiliteit en Openbare Werken van de Vlaamse overheid, is het niet eenvoudig een plan te ontwikkelen dat voor alle partijen aanvaardbaar is. "Het is een zeer moeizaam proces om alle belangen zorgvuldig af te wegen. Je kunt het een evenwichtsoefening noemen."

MILIEUEFFECTRAPPORT

De procedure loopt al enige jaren. Voor de Linkerschelde-

oever startte die in 1999, voor de Rechterscheldeoever in 2001. Vanaf 2003 zijn de twee processen stapsgewijs geïntegreerd. Talrijke studies, onderzoeken en bijeenkomsten met belangengroepen hebben geresulteerd in een ontwerp Strategisch Plan. Dit is onderworpen aan een milieuevaluatie, waarvan de uitkomsten worden vastgelegd in een binnenkort verschijnend milieueffectrapport, een Plan-MER. Dit rapport beschrijft de effecten in breed-

ste zin van de onderzochte alternatieven en geeft aan welke milderende (verzachtende) maatregelen nodig zijn om aan de eventuele negatieve effecten tegemoet te komen..

Voor alle grote Vlaamse havens liggen er strategische plannen. Gent is als enige al ruimtelijk afgebakend, voor Zeebrugge en Oostende lopen de procedures. Hoet: "De andere havens staan verder dan Antwerpen, maar dat is ook logisch gezien de schaal en complexiteit van de Antwerpse haven."

SCENARIO'S

Er zijn drie scenario's voor de Antwerpse haven: nulalternatief, scenario A en scenario B. Bij het nulalternatief verandert er niets ten opzichte van de huidige situatie, dat wil zeggen: er wordt alleen uitgevoerd waarover al is beslist.

Scenario A is een 'inbreidingsvariant', waarbij het huidige havengebied in oppervlakte niet uitbreidt. In dit scenario moet de haven naar wegen zoeken om het bestaande gebied zo optimaal mogelijk te ontwikkelen en te benutten. Scenario B gaat uit van uitbreiding van het havengebied met circa duizend hectare op de Linkerscheldeoever. Elk scenario is onderverdeeld in verschillende varianten. Een keus voor een van de scenario's betekent nog niet

dat de haven zich ook precies volgens de lijnen daarvan gaat ontwikkelen, wel wordt dan de juridische mogelijkheid hiervoor geschapen. Met de afbakening van de haven wordt de ruimte gereserveerd om de ontwikkelingen in een bepaalde richting mogelijk te maken. Of het zover komt en op welke manier hangt ook af van wat marktpartijen willen en van verder detailonderzoek.

VOORLOPIGE CIJFERS

Het Plan-MER wordt naar verwachting eind mei – begin juni gepresenteerd. Op basis van voorlopige cijfers weet Hoet dat de A-varianten ('inbreiding') geen hoge economische groei toelaten. "Dus dan kies je, voortgaand op de huidige trafiekprognoses, voor een beperkte verdere economische ontwikkeling. De B-varianten, uitbreiding van bestaand havengebied, bieden wél ruimte voor die hoge economische groei, al scoort niet elke B-variant even goed."

'Inbreiding' heeft weinig effecten op andere belangen, en ook relatief weinig gevolgen voor het milieu. Daarentegen heeft uitbreiding van het bestaande havengebied meer effecten: de impact op de landbouw is groter, er moet een groter grondoverschot verwerkt worden en er zijn relatief grotere effecten op waterhuishouding en bodem. "Met inachtneming van milderende

MAATREGELEN DIE IN DE VERSCHILLENDE SCENARIO'S ZIJN VOORZIEN

SCENARIO	BELANGRIJKSTE VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN HUIDIGE SITUATIE
A1A	Geen ingrijpende aanpassingen
A1B	Extra sluis Waaslandhaven (tussen Waaslandhaven en Deurganckdok)
A2	Waaslandhaven in tweeën gedeeld, achterste deel wordt getijafhankelijk door permanente verbinding met Deurganckdok
B1	Aanleg groot nieuw getijdendok op Linkeroever (Saeftinghedok)
B2	Aanleg kleiner nieuw getijdendok op Linkeroever (kleiner Saeftinghedok)
B3	Noordelijke verlenging Waaslandkanaal

maatregelen laat het MER volgens de huidige voorlopige resultaten die uitbreiding echter wel toe", zegt Hoet.

Naar de kosten is nog niet echt gekeken. Hoet: "Dat kan nog niet in dit stadium van planvorming. Pas als de havenontwikkeling de vorm van concrete projecten aanneemt kun je over kosten praten. Op dit moment is er enkel nattevingerwerk mogelijk naar de kosten van de verschillende varianten."

18 MILJOEN TEU

Aan de basis van het MER ligt onder meer een belangrijke economische ontwikkelingsstudie, EOS. Deze studie uit 2005 geeft aan dat de Antwerpse haven in 2030 bij hoge economische groei 300 miljoen ton goederen verwerkt. Bij lage economische groei is dat 220 miljoen ton (in 2007 is 183 miljoen ton goederen verwerkt). Volgens Bernaers zijn de prognoses realistisch, al overstijgen de gerealiseerde groeicijfers van 2006, 2007 en begin 2008 nu al de EOS-prognoses bij hoge groei voor die jaren.

Ook Bernaers zegt dat de B-scenario's de verwachte groei aan kunnen. De haven heeft een duidelijke voorkeur voor B1. "In die 300 miljoen ton verwerkt zitten 18 miljoen TEU (20-voets containers, red) en dat kan niet in alle B-scenario's. Er is maar één scenario

dat aan alles voldoet, dat wil zeggen 300 miljoen ton goederen, 18 miljoen TEU en het kunnen voldoen aan de Europese natuurverplichting. Dat is het B1-scenario."

TIJDNOOD

Ook als alle procedures van nu af aan vlot verlopen, komt de uitbreiding van de haven van Antwerpen sowieso te laat, legt Bernaers uit. "Het Deurganckdok is al vanaf 2005 geconcessionneerd – elke vierkante meter is toegewezen aan terminalexploitanten. Die zijn nog volop bezig met het inrichten van de kades. Vorig jaar is 1,5 miljoen TEU overgeslagen en reeds in 2012 zal het Deurganckdok de maximale capaciteit bereiken van 7 à 8 miljoen TEU. Als het Saeftinghedok er komt, kunnen we de eerste duizend meter op zijn vroegst in 2014 in gebruik nemen. In de tussenliggende jaren is dus geen groei mogelijk."

Door bezwaren van tegenstanders van havenuitbreiding kunnen procedures langer duren dan het havenbedrijf hoopt. Om de voortgang zoveel mogelijk te bespoedigen is de haven nu al bezig met voorbereidende studies voor de inrichting van natuurgebieden. Bernaers: "We moeten eerst nieuwe natuur maken, voordat we bestaande natuur mogen

Aleen de Linkerscheldeoever (hier op een luchtfoto uit 2006) biedt ruimte voor eventuele uitbreiding van de Antwerpse haven.

Europese havens strijden, ieder met zijn eigen uitbreidingsplannen, om de containeroverslag

vernietigen. De studies die we nu al doen, zijn nodig bij de bouwvoorstellen.

OVERCAPACITEIT

Bij het Antwerps havenbedrijf dienen zich geregeld nieuwe

potentiële kade-exploitanten aan, en bestaande die willen uitbreiden. Uit concurrentie-overwegingen wil Bernaers hierover niet meer zeggen dan dat die vraag "groot genoeg is om te zeggen dat we er werk van moeten maken".

Ook andere grote zeehavens in de range Le Havre – Hamburg hebben plannen om hun (container)activiteiten uit te breiden. Ilse Hoet: "Realisering van al deze uitbreidingsplannen leidt wellicht tot overcapaciteit. Maar dat is voor ons geen reden om te zeggen: we doen het maar niet – die Tweede Maasvlakte komt er, laat de containerschepen daar maar heen gaan. Waarbij wij dan met een enorme stijging

van transitverkeer over de weg geconfronteerd worden. Nee, zo werkt het niet. Net als de andere havens proberen wij onze economische activiteiten en vooral de bijbehorende werkgelegenheid en toegevoegde waarde veilig te stellen."

Greet Bernaers is er nog niet zo zeker van of die overcapaciteit er komt. "Als je ziet hoe snel de containertrafiek jaarlijks groeit kan dat best nog eens meevallen. Ook als die groei wat afvlakt is er nog veel ruimte nodig voor havenuitbreiding. In onze groeiprognoses is daarmee rekening gehouden."

Lex Kattenwinkel

Scheldemonitor: werkgelegenheid in de havens

Zowel de Vlaamse als de Zeeuwse havens brengen een aanzienlijk deel van de totale werkgelegenheid en welvaart met zich mee. In Zeeland werkten in 2005 13.982 personen in zeehavengerelateerde bedrijven. In Vlaanderen werkten in datzelfde jaar 106.683 mensen in en rond de havens. In beide

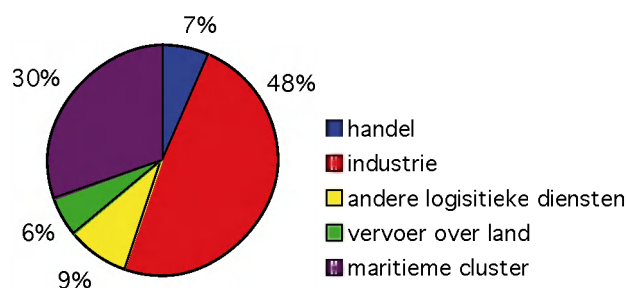
regio's is dat 5,4% van de totale beroepsbevolking. De statistici in beide landen verdelen de werkenden in verschillende categorieën. Zo maakt de Vlaamse havencommissie onderscheid in een maritiem en een niet-maritiem cluster. Bij de Zeeuwse havens valt de maritieme werkgelegen-

heid onder 'vervoer' en 'overslag en opslag'. De industrie beschouwen beide landen als aparte categorie en is dus wel vergelijkbaar. Aan weerskanten van de grens speelt deze bedrijfstak de grootste rol. Dit blijkt ook uit de toegevoegde waarde die de industrie oplevert: in Vlaanderen 7,6 miljard

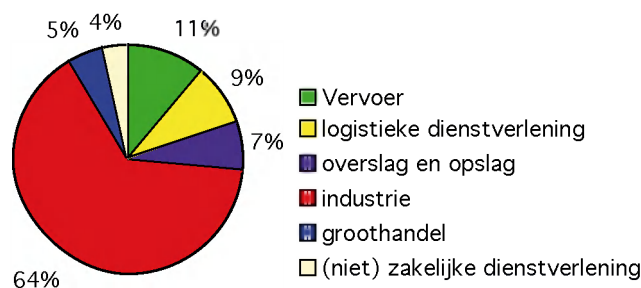
euro (54% van de totale toegevoegde waarde van de haven). Opvallend is het aandeel van de industrie in de havens van Zeeland: maar liefst 80,8% van de toegevoegde waarde wordt daar door de industrie geleverd (2,9 miljard euro).

Jolanda Duinkerke

VERDELING VAN DE WERKGELEGENHEID OVER DE VERSCHILLENDE SECTOREN IN DE VLAAMSE EN ZEEUWSE HAVENS (2005)

VLAAMSE HAVENS	
handel	7209
industrie	51797
andere logistieke diensten	9259
vervoer over land	5901
niet maritieme cluster	74166
maritieme cluster	32517
totaal	106683

ZEEUWSE HAVENS	
Vervoer	1545
logistieke dienstverlening	1195
overslag en opslag	1004
industrie	9038
groothandel	678
(niet) zakelijke dienstverlening	522
totaal	13982

Bronnen: Vlaamse havencommissie en Nationale havenraad, steunpunt werk en sociale economie, provincie Zeeland

iedere snavel zijn eigen menu:
vlnr. kanoet, grutto, kluut,
scholekster en zilverplevier.

‘Saaie’ slikken en platen bron van uitbundig leven

De Westerschelde is de enige open zeearm in Zuidwest-Nederland, een estuarium waar eb en vloed nog vrij spel hebben. Dit spel der getijden zorgt voor de vorming van een stelsel van platen, slikken en schorren. Van een afstand zien die er niet bijster interessant uit. Vooral de platen en slikken lijken uitgestrekte lege vlakten onder al even lege luchten. Toch zijn dit juist de biologisch rijkste gebieden van Zeeland. In de bodem van die onderlopende, dan weer droogvallende intergetijdegebieden, wemelt het van het leven.

Nu zijn de platen en slikken niet overal gelijk. Ze verschillen in samenstelling van de bodem, in hoogten en diepten en in bodemleven. De meer westelijk gelegen gebieden zijn veel sterker onderworpen aan stromingen en golfslag dan de meer landinwaarts gesitueerde slikken en de

sterker begroeide schorren aan de randen en in de kom. De westelijke platen staan in een veel sterkere relatie tot de Noordzee en zijn dan ook zandiger. Het lichtere, makkelijk opwervende slib wordt met afnemende stroomsnelheden verderop neergelegd; ook het slib, dat de rivier vanuit België

aanvoert, bezinkt grotendeels op de slikken oostelijk van Terneuzen.

Dit heeft uiteraard zijn weerslag op de plantengroei, het bodemleven en het voorkomen van vogels, die jaarlijks met honderdduizenden bij de Westerschelde neerstrijken.

PLANKTON

Door de waterbewegingen – per getij stroomt meer dan een miljard kubieke meter zout water de Westerschelde in dan wel uit – wordt plankton aangevoerd, microscopisch kleine organismen, die in het water zweven. Er is plantaardig plankton – het fytoplankton – en dierlijk plankton – het

zoöplankton. Een deel wordt direct geconsumeerd, een ander deel sterft af en vormt het zogenaamde detritus. Detritus dient vervolgens als voedsel voor het zoöplankton, zoals roeipootkreeftjes, maar ook voor grotere in de bodem levende organismen als wadpieren, wadslakjes, kokkels en mossels. Kokkels en mossels zeven het voedsel uit het water door het langs hun zeefkieuwen te voeren; andere soorten zitten diep in het slib, zoals nonnetjes, die met hun sifons (lange buizen) detritus van de platen zuigen.

SOORTENRIJKDOM

Naast deze schelpdieren zijn

de verschillende soorten wormen, slijkgarnalen en zee-duizendpoten kenmerkende verschijningen, die vaak in enorme aantallen in het slib leven en een groot gedeelte van de biomassa van de Westerschelde uitmaken. Het gaat daarbij om vele duizenden diertjes per vierkante meter, zo blijkt als het slik wordt uitgezeefd. Opvallend is dat het oostelijk gedeelte van de Westerschelde veel soorten-arter is dan het westelijk deel dat dicht bij de Noordzee ligt. Dit geldt ook voor hoger gelegen slikken in vergelijking met gebieden rond de laagwaterlijn. Verder is de dichtheid in hogere slikken lager. De slikken en platen wemelen dus van het bodemleven en dat trekt uiteraard andere

dieren aan. Vooral vogels zijn opvallende gasten. Behalve meeuwen en sterns, die aan de randen van de Schelde en op de hoger gelegen platen hun jongen grootbrengen, zien we ook vele soorten steltlopers. Steltlopers zoals scholeksters, wulpen, verschillende soorten strandlopers en plevieren, kluten en grutto's. De meeste soorten broeden weliswaar op weilanden, akkers en toendra's, maar zijn gedurende een groot deel van het jaar op dijken, slikken, platen, stranden en schorren hun kostje aan het verzamelen.

SNAVELVORMEN

Eten doen ze vaak met vele honderden, duizenden tegelijk. Toch is er nauwelijks sprake van voedselconcur-

rentie. Dat komt doordat verschillende soorten ook naar verschillende prooidieren zoeken en dat hangt weer samen met de vorm van de snavel, poten, grootte, kortom, de bouw van de vogels in kwestie. Zo jagen kleinere soorten strandlopers en plevieren met relatief kleine, korte, stevige snaveltjes aan de oppervlakte op kleine garnaltjes en andere kost. Hun grotere verwanten als kanoeten en bonte strandlopers "tasten" met hun gevoelige snavels vlak onder de oppervlakte in de zachte bodem naar prooi. (Rosse) grutto's en wulpen steken hun grote, lange, al dan niet gebogen snavels diep in het slik om naar onder meer grote wormen te zoeken. Scholeksters wriken met hun stevige beitelvor-

mige snavels mosselschelpen open, terwijl steenlopers onder steentjes en schelpen naar insecten en klein spul speuren. Zoveel vogels, zoveel zinnen dus.

INTERNATIONALE FAAM

De slikken en platen in de Westerschelde zijn derhalve van groot belang als voedselgebied voor vele tienduizenden vogels. Sommigen hangen er heel de winter rond, anderen alleen in het voor- en najaar op weg naar verderweg. De Westerschelde is daarmee een natuurgebied van internationale betekenis, na de Waddenzee het belangrijkste van Nederland.

Karel Leeftink

Gespot!

De Dodentocht is al aan zijn 38 ste editie toe. Wandelaars leggen een parcours van 100 km af langs onder andere de brouwerijen Palm en Duvel en de gemeenten Bornem, Londerzeel, Merchtem, Buggenhout en Sint-Amands.

Vorig jaar stapten van de 8958 deelnemers uiteindelijk 5489 wandelaars de dodentocht uit. Zo'n 61 % van de deelnemers. Al degenen die het zelf ook eens willen meemaken, kunnen al beginnen te trainen want vrijdag 8 augustus 2008 is het weer zover.

An Wouters

Aanmelden en info: www.dodentocht.be

Dodentocht

Elk jaar een wederkerend fenomeen in augustus: duizenden wandelaars die langs de Vlaamse Scheldedijken de laatste kilometers van de dodentocht afleggen.

Lezers zeer tevreden over Schelde Nieuwsbrief

De Schelde Nieuwsbrief viert dubbel feest. Onlangs verscheen het vijftigste nummer. Aanleiding voor het Schelde InformatieCentrum om de nieuwsbrief weer eens tegen het licht te houden. Via een lezersonderzoek kon iedereen zijn mening geven. De resultaten van het onderzoek zijn inmiddels bekend: het blad krijgt een 8.0 als rapportcijfer! Dat is een tweede felicitatie waard.

In december kregen alle 3200 abonnees de vragenlijst toegestuurd per post of via een internetlink. Ook in de losse nummers (800) werd de enquête gevoegd. De respons was prima: 432 lezers hebben meegedaan. De vragen gingen over vier onderwerpen: kenmerken van de lezer, inhoud van het blad, de vormgeving, en toekomst van het blad.

MANNENBLAD

We hebben het in de vorige nieuwsbrief al kort gemeld: de Schelde Nieuwsbrief is een echt mannenblad. Maar liefst 89% van de respondenten is man. Verder woont 53% in Nederland, 45% in België en een enkeling in overige landen zoals Duitsland en Amerika. De deelnemers aan het onderzoek zijn met een gemiddelde van 58 jaar, redelijk op leeftijd. Tot onze grote verrassing lezen veel mensen het blad voornamelijk voor privé-doeleinden (64.6%) en slechts weinig voor hun werk (8.4%).

TEVREDEN OVER INHOUD

De inhoud van de nieuwsbrief wordt goed gewaardeerd. De thema's veiligheid, geschiedenis & cultuur en scheepvaart & economie blijken het meest populair. Het coverartikel, de koppen en de rubriek ScheldeNieuws worden het meest gelezen, terwijl Wonen en werken juist op

minder publiek mag rekenen. Verder adviseren de lezers om vaker onderwerpen over België op te nemen.

ACHTERGROND OF ACTUALITEIT

De vormgeving is op een aantal punten voor verbetering vatbaar. De belangrijkste zijn: meer foto's in verhouding tot de tekst, kleurrijker en een duidelijkere relatie tussen foto's en tekst. Over de verhouding lange redactionele

artikelen tot korte rubrieken zijn de ondervraagden verdeeld. Dit komt doordat mensen het blad met verschillende bril lezen: om uitgebreide achtergrondinformatie te verzamelen of om snel de actualiteiten te scannen.

DIGITALE NIEUWSBRIEF

De huidige tevredenheid met het blad is goed. Met het gemiddelde rapportcijfer 8.0 is de redactie natuurlijk erg blij. Maar het kan altijd beter. Vaak geopperde suggesties van lezers zijn meer pagina's en een frissere vormgeving. Ook is de meer-

derheid van de ondervraagden geïnteresseerd in een digitale variant van de nieuwsbrief. Het is vooral positief dat bij een digitale nieuwsbrief de huidige Schelde Nieuwsbrief nog steeds gelezen zal worden. Beide kunnen naast elkaar bestaan.

TOEKOMST

Het Schelde InformatieCentrum denkt de komende tijd na hoe ze de uitslag van het onderzoek concreet zal vertalen. Het Bestuurlijk Overleg Westerschelde, de 'baas' van het centrum, bekijkt momenteel de positie van het centrum in Nederland en Vlaanderen na 2008. Het Schelde InformatieCentrum werkt met vierjaarlijkse beleidsperioden en in 2008 bepaalt het overleg het beleid voor de komende jaren. Omdat de resultaten van het lezersonderzoek overwegend positief zijn, vaart het Schelde InformatieCentrum nog even dezelfde koers en wacht met veranderingen tot duidelijk is welke beleidsbeslissingen genomen worden.

Lievens Communicatie

De vormgeving is in de afgelopen jaren nauwelijks veranderd, volgens veel lezers kan het wel wat 'frisser' en kleurrijker.

De medewerkers van het Schelde InformatieCentrum verdiept in de Schelde Nieuwsbrief

Schelde Nieuws

Schelde
InformatieCentrum

UITVOEREND SECRETARIAAT VAN DE TSC

Per 1 januari 2008 is de projectorganisatie ProSes2010 opgeheven en overgegaan in het Uitvoerend Secretariaat Technische Scheldecommissie. ProSes2010 werd in 2005 opgericht met als opdracht het voeren van de regie over de uitvoering van de plan- en projectfase van de projecten en maatregelen van de Ontwikkelingsschets 2010.

De TSC heeft vorig jaar besloten om de projectorganisatie ProSes2010 per 1 januari 2008 op te heffen en een nieuwe fase in te gaan, die anticipeert op het Verdrag over de samenwerking op het gebied van beleid en beheer in het Schelde-estuarium. Dit verdrag is nog niet van kracht; de Nederlandse Eerste Kamer buigt zich op dit moment nog over de vier Scheldeverdragen, waar dit verdrag er één van is. In het verdrag staat onder andere dat er een uitvoerend secretariaat zal worden opgericht dat ondersteunend zal zijn aan de structurele samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen in het Schelde-estuarium. Per 1 januari 2008 is het Uitvoerend Secretariaat operationeel. De taken van ProSes2010 die nog niet waren afgerond worden voortgezet in een werkgroep Ontwikkelingsschets 2010. Het Uitvoerend Secretariaat zal onder andere een aantal werk- en/of projectgroepen ondersteunen, zoals de werkgroep Ontwikkelingsschets 2010, projectgroep Kanaal Gent-Terneuzen en de nieuw opgerichte werkgroepen Onderzoek en Monitoring en Binnenvaart Scheldegebied.

Meer info: www.ontwikkelingsschets.be/~.nl

PRIJSWINNAARS LEZERSONDERZOEK

Onder de inzenders van de lezersenquête werden 4 prijzen ver-

loot. De 3 winnaars van het Scheldepakket zijn P. Hengst uit Westkapelle (NL), K. Gisolf uit Terneuzen en P. D'haeseleer uit Lede. L. Van Poucke uit Nevele won de hoofdprijs en vliegt binnenkort over de Schelde. Allen van harte gefeliciteerd met uw prijs.

SCHELDEMEERDAAGSE

Op 7 en 8 juli organiseren Grenzeloze Schelde, Scaldisnet en Scheldegids in samenwerking met het Schelde InformatieCentrum, De Milieuboot en Natuurpunt een 'Tweedaagse van het Schelde-estuarium', een verkenning en ontmoeting op en langs de Zeeschelde.

Meer info: info@gs-esf.be

WANDELNETWERK STILLE WATERS

Toerisme Klein-Brabant - Scheldeland vzw, de gemeenten Buggenhout en Hamme en de stad Dendermonde openen in mei het wandelnetwerk 'In het Land van Stille Waters'. Via knooppunten kunt u de streek al wandelend ontdekken en genieten van het mooie Scheldelandschap.

ATLAS

Op 8 april werd door Schelde-Landschapspark de 'Atlas van de regio' gepresenteerd. Om ervoor te zorgen dat de unieke kwaliteiten van het typische Scheldelandschap bewaard blijven of hersteld worden, hebben de 25 Scheldegemeenten zich verenigd in een "Schelde-Landschapspark". In de atlas wordt een blik geworpen op de potenties en uitdagingen van het Schelde-Landschapspark op gebied van mobiliteit, industrie en handel, landbouw, wonen en voorzieningen, natuur, erfgoed, recreatie en toerisme.

Meer info: www.schelde-landschapspark.be

Koen Grolus is sinds vele jaren actief als natuurbeheerder bij Natuurpunt in de regio Klein-Brabant. Van kleins af aan heeft Koen al iets met de Schelde. Zijn grootouders langs vaders kant woonden in Sint-Andries, een Antwerpse wijk langs de Schelde. De grootouders langs moeders kant woonden in Buitenland (Bornem) vlak bij de Scheldedijk. Zij vertelden verhalen over de oorlogsjaren toen er steurkrab uit de Schelde werd gegeten en over de grote overstroming van '53 toen hun huis gedurende een paar maanden twee meter onder water stond.

Werken aan de natuur

Zelf herinnert hij zich nog goed dat de Schelde was dichtgevroren in '63. In die tijd stonden er nog notelaars op de dijken. "De dijken waren een heel stuk lager en minder breed. De Schelde is natuurlijk erg veranderd, er is nu veel meer water dan vroeger waardoor de dijken verhoogd werden om overstromingen te voorkomen. Rond 1850 kon je bij laag tij nog met een paard de Schelde tussen Bornem en Temse oversteken. Dat kan je nu niet meer voorstellen. De blijvende stijging van het waterpeil en de noodzaak van de uitvoering van het vernieuwde Sigmaplan is ook voor ons een grote zorg."

DIJKREINIGING

"Vanaf de jaren '70 zijn we met de toenmalige Wielewaaljongeren begonnen met dijkreinigingsacties", zegt Koen. "Al het zwerfpuil en alles wat aanspoelde werd opgeruimd. Dat doen we nog steeds. Onlangs zijn de scouts ons komen helpen met de beheerwerken in de schorren en hebben we

weer een aantal vuilzakken vol verzameld."

"Daarna zijn we effectief begonnen met het beheren van natuurgebieden" vertelt Koen.

"In '88 werden we via een officiële overeenkomst beheerder van de Schorren van de Notelaer, het eerste Schelderreservaat voor onze afdeling." Het beheer van dit gebied, dat zich over een lengte van 3 km langs de Schelde uitstrekt, is met de jaren niet echt veranderd.

"De schorren laten we meestal met rust. We gaan er enkel in voor beheerwerken. We maaien om de 3 jaar het riet om het te verjongen en te voorkomen dat reuzenbalsemien, een agressieve exoot, domineert. Bovendien hebben rietvogels rietvelden nodig om hun nest in te bouwen. In het wilgenstruweel en de griend wordt hier en daar planmatig gekapt maar meestal kan de natuur hier zijn gang gaan. Zo blijft het typische landschap langs de Schelde bestaan."

Zonder beheer zouden de schorren vol wilgenstruweel staan en verdwijnt het open

zicht op de Schelde. "We gaan nooit alleen de schorren in, de snelheid van opkomend water mag je zeker niet onderschatten. Door de geulen die het gebied doorsnijden, raak je niet zo snel weg", waarschuwt Koen. Uiteindelijk heb je vanop de dijk het beste zicht op het gebied.

RED DE SCHELDE

De waterkwaliteit van de Schelde veranderde met de jaren ook enorm. Koen herinnert zich nog de actie "Red de Schelde" uit de jaren '90 van verschillende natuur- en milieuverenigingen over de grenzen heen. Dat zette veel in gang, ook bij de lokale bevolking die met de neus op de feiten werd gedrukt. Natuurpunt Afdeling Klein-Brabant organiseert samen met een aantal andere afdelingen op zondag 29 juni een Scheldedag. Dan kan je met de fiets verschillende bezienswaardigheden langs de Schelde verkennen. Meer info vind je op www.natuurpunt.be

An Wouters

COLOFON

De Schelde Nieuwsbrief is een gezamenlijke Nederlands-Vlaamse kwartaaluitgave van het Schelde InformatieCentrum. Abonnementen zijn gratis.

De nieuwsbrief valt onder verantwoordelijkheid van de in het Bestuurlijk Overleg Westerschelde participerende organisaties, de NV Waterwegen en Zeekanaal, Agentschap voor Natuur en Bos en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. Deze uitgave wordt mede mogelijk gemaakt door de financiële steun van het Europese LIFE project MARS.

De in de nieuwsbrief gepubliceerde meningen weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs het beleid van de participerende organisaties.

NEDERLAND

SCHDELDE INFORMATIECENTRUM
Poelendaesingel 18
Postbus 7003
4330 GA Middelburg
Telefoon +31 (0)118 622888
www.scheldenet.nl
info@scheldenet.nl
Coördinator: Anja Phernambucq

BELGIË

SCHDELDE INFORMATIECENTRUM
P/A VLIZ
Wandelaarkaai 7
8400 Oostende
Telefoon +32 (0)59 342144
www.scheldenet.be
info@scheldenet.be
Coördinator: Bregje Beyst

REDACTIE

Anton van Berchum, Bregje Beyst, Steven De Froy, Michel De Smet, Evelien de Munter, Ans van Nieuwenhuijze, Frederic Piesschaert, Ingrid Verbessem, Katrien Weyn, An Wouters

TEKSTSCHRIJVERS

Lex Kattenwinkel, Tina Stroobandt

EIND- EN HOOFDREDACTIE

Laurens Vogelezang, respectievelijk Jolanda Duinkerke

ILLUSTRATIES

Mario Aspeslagh, Joop van Houdt Luchtfotografie, Lex Kattenwinkel, Vincent Klap, Schelde InformatieCentrum, Jaco Walhout, Pim Wolf, An Wouters

VORMGEVING EN PRODUCTIE

☎ Pitman, Goes

OPLAGE

4200

OVERNAME VAN ARTIKELLEN

Overname van artikelen is mogelijk met bronvermelding en na toestemming van de redactie.

ISSN 1382-9513